

PÉCSI TUDOMÁNYEGYETEM MŰVÉSZETI KAR
DOKTORI ISKOLA

Farkas István Péter:

**Rézfúvós hangszerek története
Magyarországon**

DLA értekezés tézisei

2014

A kutatás előzményei, motiváció

Közép- és felső szintű zenei tanulmányaim idején – 1960-as, 70-es évek idején, Pécsen és Budapesten, zenei kultúránk, ezen belül választott hangszereink megismerése és tanulmányozása folyamán különböző állomásokon (érettségi, főiskolai, egyetemi diploma, versenyek, zenei táborok, kurzusok, próbajátékok) kaptunk visszajelzéseket tudásunkról. Zenetörténet főtárgy és kamarazene tanáraink egyöntetűen jelezték, hogy a rézfúvós hangszerek hazai történetének, módszertanának, oktatásának, a technikai fejlődés kutatásában hátrányosabb helyzetben vagyunk például a vonós hangszerek nemzetközileg elismert eredményeihez képest. Szinte sugallták, és bíztattak bennünket az ezirányú kutatómunkára (Döry Dénes, Pernye András, Zilcz György, Dr. Újfalusi László, Varasdy Frigyes). Ebben a folyamatban Zolnay László régész 'A magyar muzsika régi századaiból' című könyvének egyik mondata lett a motivációm fő mozgatórugójává: „Egyre világosabbá vált, nem hazai múltunk hiányzik, hanem annak kutatása”. Ez a rézfúvós kultúra több területére kiterjedt.

Kutatási módszer

Az Internet és a média hiánya miatt személyes kapcsolatkereséssel, utazásokkal, könyvtári kutatómunkával jutottam információhoz. Könyvekből, évkönyvekből, múzeumokból, templomokból igyekeztem összegyűjteni képeket, adatokat a rézfúvós zenészek helyzetéről, történeteiről, mondáiról, hangszerek fejlődéséről.

Az értekezés felépítésének főbb részei

- A hangszercsaládok felosztása
- Magyar őstörténet
 - honfoglalás-kori leletek
 - magyar királyi házi dokumentumok
- Társzművészetek (szobrászat, építészet, irodalom)
- Különböző korszakok emlékei
- A rézfúvós oktatás története
- Magyar rézfúvós kamarazene története

Kutatásaim fontos területének tartottam a magyar rézfúvós kultúra kialakulásától kezdve zenekaraink művészeinek, intézményeink növendékeinek, tanárainak összegyűjtését. Ez jelenleg is tart, pótolhatatlan veszteségekkel tarkítva (pl. az Operettszínház teljes dokumentációja elpusztult a színház átépítése során), viszont nagyon sok, eddig nem ismert, értékes dokumentációt is sikerült találnom (pl. az Operaház kottatárában Erkel Sándor harsona kvartettre írt művének gyásszertartásokon elhangzott listáját).

Források

Bogár István: 'Rézfúvós hangszerek története', Hollós Lajos jegyzetei, Zilcz György: 'Rézfúvós Módszertanok' című könyve és a Zeneakadémia évkönyvei voltak a kutatások kiindulópontjai. 1976-ban Montreaux-ben, az első Nemzetközi

Rézfúvós Kongresszuson szembesültem azzal, hogy a nemzetközi egészhez leghasznosabban a magyar rézfúvós anyag összegyűjtésével tudnék leghasznosabban hozzájárulni. Ezt a szándékot éreztem a francia, német, angol, orosz, amerikai előadók előadásain, ők is elsősorban a saját nemzetük rézfúvós kultúrájának értékeit emelték ki. Példaképem, kedves tanárom, és három évig operaházi kollégám, Zilcz György harsonaművész világraszóló sikere (J. Albrechtsberger klasszikus harsona-versenyének felfedezése Magyarországon) további ösztönzést jelentett valamennyiünk számára.

A felhasznált anyagok között nagyon értékesek a nemzetközi kiadványok magyar vonatkozású, sokszor itthon nem ismert dokumentumai (Phillip Farkas: A rézfúvás művészete, Benny Sluchin, Raymond Lapie: Le trombone a travers les ages).

Válogatott irodalomjegyzék

1. Csuka Béla: Két évtized a magyar zeneművészet szolgálatában (Bp. 1943)
2. Keresztury - Vécsey-Falvy: A magyar zenetörténet képeskönyve (Magvető, Bp 1960)
3. Soltész Zoltánné: Mátyás Graduale (Magyar Helikon 1980)
4. Csajághy György: Magyarságtudományi tanulmányok
5. Bogár István: Rézfúvós hangszerek (Zeneműkiadó, 1975)
6. Zolnay László: A magyar muzsika régi századaiból (Magvető, 1977)
7. Pallagi Regős László: Rézfúvós ismeretek 1-2 kötet (Edition Simonffy, 1984)

8. Szabolcsi Bence: A magyar zenetörténet kézikönyve (Magyar Kórus Budapest, 1947)
9. Zilcz György: Rézfúvós és ütőhangszerek tanításának módszertana (Tankönyvkiadó, Bp. 1971)
10. Phillip Farkas: A rézfúvás művészete
11. Fehér Géza: Török miniatúrák (Magyar Helikon, Corvina 1975)
12. Brass Bulletin (61, 78, 81, 90, 98, 111)
13. Howard M. Brown: A reneszánsz zenéje (Zeneműkiadó 1980)
14. Csorba Csaba-Estók János-Salamon Konrád: The Illustrated History of Hungary (Magyar Könyvklub 1999)
15. Bárdos Kornél: Pécs zenéje a XVIII. században (Akadémia Kiadó 1976)
16. Bónis Ferenc: A Budapesti Filharmóniai Társaság Százötven Esztendeje 1853-2003
17. Szabolcsi Bence- Bartha Dénes: A Magyar Zene Történetéből
18. Czétényi Piroska: Az Operaház
19. Trevor Herbert: The Trombone (2006)